

ԱՐՏՕՆՈՒԱՆՔ ՈՒՏՆԵԼԻՔՆԵՐ

Թարմ կարագը Ալիւրոպուրները Հաւի կամ եզի միսի ջուրը Իրիւ ըմպելի՝ օրական 800 կրամ ջուր, ջրախառն դինչ, թեթեւ դարեջուր, ճաշէ յետոյ (կամ քառորդ մամ առաջ) 200 կրամ գարիի տաք խաշածոյ: Թարմ կարագով եւ ընդեղէնի այլերով խիւսեր: Թարմ պանիր: Թարմ եւ անուշ պտուղ, խաղող, ծոմ բերնով կամ ճաշէ առաջ, լաւ ծամելու պայմանաւ (Աշնան յանձնարարելի է որ քանի մ'օր միայն խաղողով սնանին, առանց կլլելու կուտերն աւ մաշկը: Եփուած պտուղներ, պտուղի անոյշ (ֆուկոք), ինչպէս սալոն, առանց շաքարի՝ երբ հիւսնող պնդութիւն ունի: Չոր կարկանդակներ: Զէթ (մէկ զգալ ճաշէ առաջ, եթէ ստամոքսը շատ թթու կ'արտադրէ: Ժամպոն առանց ճարպի, բարակ կտրուած: Մածուն, ֆեֆր, կաթ: Երբ ստամոքսը շատ թթու կ'արտադրէ, 8 օր կաթնային սընընդապահութիւն: Կաթը քիչցնել, եթէ դժուարամարսութեան ենթակայ է հիւսնողը: Կանանչ բանջարեղէնները լաւ եփել եւ երկու անգամ ջուրը փոխել, որպէսզի հանքային նիւթերը զտուին: Կարելի է բանջարեղէններէն ճզմուկ պատրաստել, թարմ կարագ աւելցնելով: Ընդեղէններ (սիսեռ, չոր լուրիա, եւայլն) քիչ դործածել, միշտ լաւ եփուած: Հաւկիթ շատ քիչ եւ չտապկած: Հացը կարմրցուած կամ օթեկ, չոր հաց: Հայսապուր, թարմ կարագով: Իւղագուրկ ու նիհար ձուկեր, կրակի վրայ կարմրցուած (սկաւա) կամ տապկուած, բայց մորթը հանուած: Գիտնախնձոր, առանց տապկելու: Սակաւ իւղով ապուրներ (գարի, վարսակ, եգիպտացորեն, հայս), հացաթան, Ջաւար: Եփուած աղցան: Գիշ շաքար: Գիշ միս, սկաւա, խոբոված (եզ, հորթ, ոչխար, հաւ, ուղեղ), լաւ յօշալ ու ծեծուած:

ԲԺ. ԵՐ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

ԻՆՉ ԸՆՆԵԼ ԵՐԲ ԹՈՒՆԱՒՈՐԻԱՆՔ ԷՔ

ՍԻԻՊԼԻՄԷ.— Փսխել տալ եւ հաւկիթի առատ ճերմակով ջուր խմցնել (5-6 ճերմակց երկու գաւաթ ջուրի մէջ):

ՊՂԻՆՁԻ ԱՂԵՐ (Verdel, Vert-de-gris, vitriol vert, կէօղ Թաշը).— Կաթեւ բնասպիտաջուր խմցնել:

ԿԱՊԱՐԻ ԱՂԵՐ (քուրշուկ տուղը).— Փսխել տալ, յետոյ 50 կրամ մաքրողական աղ (ինկիլիկ տուղը) տալ 100 կրամ ջուրի մէջ:

ՋԱՌԻԿ (Այս թոյնը կը գտնուի մինդեղի, մազ թափելու, մազ սեցնելու համար պատրաստուած դեղերուն մէջ: Նոյն պէս ուժի եւ ախորժակի համար liqueur de Fowler կոչուած ջուրին մէջ, զոր պէտք է գործածել կաթիլով, հակառակ պարագային թունաւորում

կը պատճառէ)։— Փսխել տալ, յետոյ տաք կամ աղի ջուր, մականե-
զայի ջուր, ձէթ և մանաւանդ առատ կրաջուր խմցնել, նաեւ սուրճ՝
զօրացնելու նամար, և ուրիշ զեղեր, զորս միայն բժիշկը կրնայ յանձ-
նարարել։

ՓՈՍՖՈՐ (phosphore, որ կը գտնուի լուցկիներուն վրայ, Մանուկները երբեմն լուցկի կ'ուտեն և կը թունաւորուին)։— Փս-
խել տալ, յետոյ 300 կրամ ջուրի կամ օշարակի մէջ 3 կրամ Թէրէ-
պէնթին խառնել ու խմցնել կէս ժամը անգամ մը, նաեւ բնասպի-
տաջուր և մականեզիա։

ԴՇՈՒԽԱՔԱՐ (nitrate d'argent, ֆէքէնէմ Թաշը)։ Աղի ջուր
խմցնել, յետոյ փախողական մը տալ, նոյնպէս հաւկիթի ճերմկուց։
ՔՆՈՐԱՆ, **ՎԷՐՈՆԱՆ** (քնաբեր զեղեր են, բայց յաճախ թունա-
ւորում կը պատճառեն) — Փսխողական տալ, և առատ սուրճ՝ բեր-
նէն կամ գրեխով։

ԽԱՇԽԱՇ ԵՒ ԱՓԻՈՆԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (միրֆին, քոտէին,
լուսնոս)։— Փսխել տալ տաք ջուրով, առատ սուրճ (բերնէն կամ
գրեխով)։ Մարմինը և ոտքերը չփել ալքոլով կամ Թէրէպէնթինով։
Արուեստական շնչառութիւն կատարել։

ՍՈՒՆԿ։— Շատեր փախողական կը յանձնարարեն։ Բայց օգտա-
կար չէ փսխելը, որովհետեւ թոյնը արդէն մտած է աղիքներուն
մէջ։ Նոյնիսկ փախողականը կը յոգնեցնէ հիւանդը։ Աւելի լաւ է
լուծողական տալ, ինկիլիզ տուզը։ Յետոյ կենդանական ածուխի փո-
շի։ Սուրճ, չփել, Զերմութիւն։

ՄԱՆԻՇ (iode, teinture d'iode)։— Առատ նշայ (նիշէստէ, amidon)
տալ ջուրի մէջ խառնուած։

ՕԴԱՅԻՆ ԿԱԶ, **ՂՊԱԿԱՆԱՆ ՕԴ**, **ԲՆԱՆԽԱՅԻՆ ԹԹՈՒՈՒՏ** (oxyde
de carbone, զոր կ'արտադրէ լաւ չվառած ածուխը)։— Մաքուր օդ
տալ, դուխը բարձրացնել, մարմինը ուժգին չփել, առատ սուրճ տալ,
պաղ ջուր սրկել դիխուս և կուրծքին վրայ, արուեստական շնչա-
ռութիւն։

ԱՒՐՈՒԱՆ ՈՒՏԵՆԻՔՆԵՐ (միս, ձուկ, եւլն)։— Փսխել տալ,
մաքրողական, ածուխի փոշի, քանի մը օր միայն ջրային սնունդ,
թէյ, սուրճ։ Ոտքերը տաքցնել, մարմինը չփել։

ԱԼԿԱԼԱՅԻՐՊ ԴԵՂԵՐ (alcaloïdes, տիթիմալ, քոքային, պէլլա-
տոն, Ժիւսքիւս, տաթիւրա, աքոնիթ, սթրիքնին, մոլեխենդ, նիքո-
թին կամ ծխախոտ)։— Դարմանութիւն համար, բժիշկը կը յանձնա-
րարէ անհրաժեշտը։

ՄԻ ՄՈՆԱՔ, **ՈՆԷ** Թունաւորումի պարագային, նախ բժիշկը
կանչել։ (Շար. քիւ 40էմ եւ վերջ)